

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΜΣ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
Ειδίκευση: Πολιτισμική Αγωγή

Μέθοδοι ποσοτικής έρευνας

Ελένη Αν. Ζενάκου, Ph. D.

Καλλιθέα, 16/04/2024

Ερωτήματα της Εισήγησης @ΜΕΡΟΣ Α

- ✓ Η έννοια του θεωρητικού μοντέλου
- ✓ Εννοιολόγηση & λειτουργικοποίηση
- ✓ Μεταβλητές & τιμές
- ✓ Είδη ερευνών
- ✓ Μέθοδοι δειγματοληπτικών ερευνών
- ✓ Διαδικτυακές δειγματοληπτικές έρευνες
- ✓ Ποσοστό απόκρισης
- ✓ Μεροληψία ερευνητή/-τριας
- ✓ Στάθμιση ερωρηματολογίου
- ✓ Τηλεφωνικές συνεντεύξεις

Η έννοια του θεωρητικού μοντέλου

- ✓ Η ποσοτική εμπειρική έρευνα περιλαμβάνει την έρευνα με δομημένο ερωτηματολόγιο και χρήση κλειστών ερωτήσεων.
- ✓ Ο σχεδιασμός, η κατασκευή και η χρήση του ερωτηματολογίου εξυπηρετούν διαφορετικούς σκοπούς, ανάλογα με την έρευνα στην οποία θα χρησιμοποιηθούν.
 - ✓ Ερωτηματολόγια με διερευνητικούς σκοπούς, με περιγραφικό χαρακτήρα, ή παράγουν δεδομένα που επιτρέπουν μια αποσπασματική στατιστική ανάλυση κάποιων μεταβλητών.
 - ✓ Ερωτηματολόγια για την υλοποίηση ενός μοντέλου.

Εννοιολόγηση & Λειτουργικοποίηση

- ✓ Δύο διαδικασίες που αποτελούν τα ενδιάμεσα στάδια για τη μετάβαση από τη θεωρία στην πράξη.
- ✓ Συνθέτουμε ένα θεωρητικό πλαίσιο, μια σειρά εννοιών που συνδέονται θεωρητικά μεταξύ τους με κάποιες σχέσεις, και μετά κατασκευάζουμε το κατάλληλο ερωτηματολόγιο για να μετρήσουμε αυτές τις έννοιες.
- ✓ Προϋπάρχει του ερωτηματολογίου ένα μοντέλο, που ως θεωρητικό υπόδειγμα έχει αναφορές στη σχετική βιβλιογραφία και περιγράφει σχέσεις αιτίου και αποτελέσματος ανάμεσα στις μεταβλητές του.

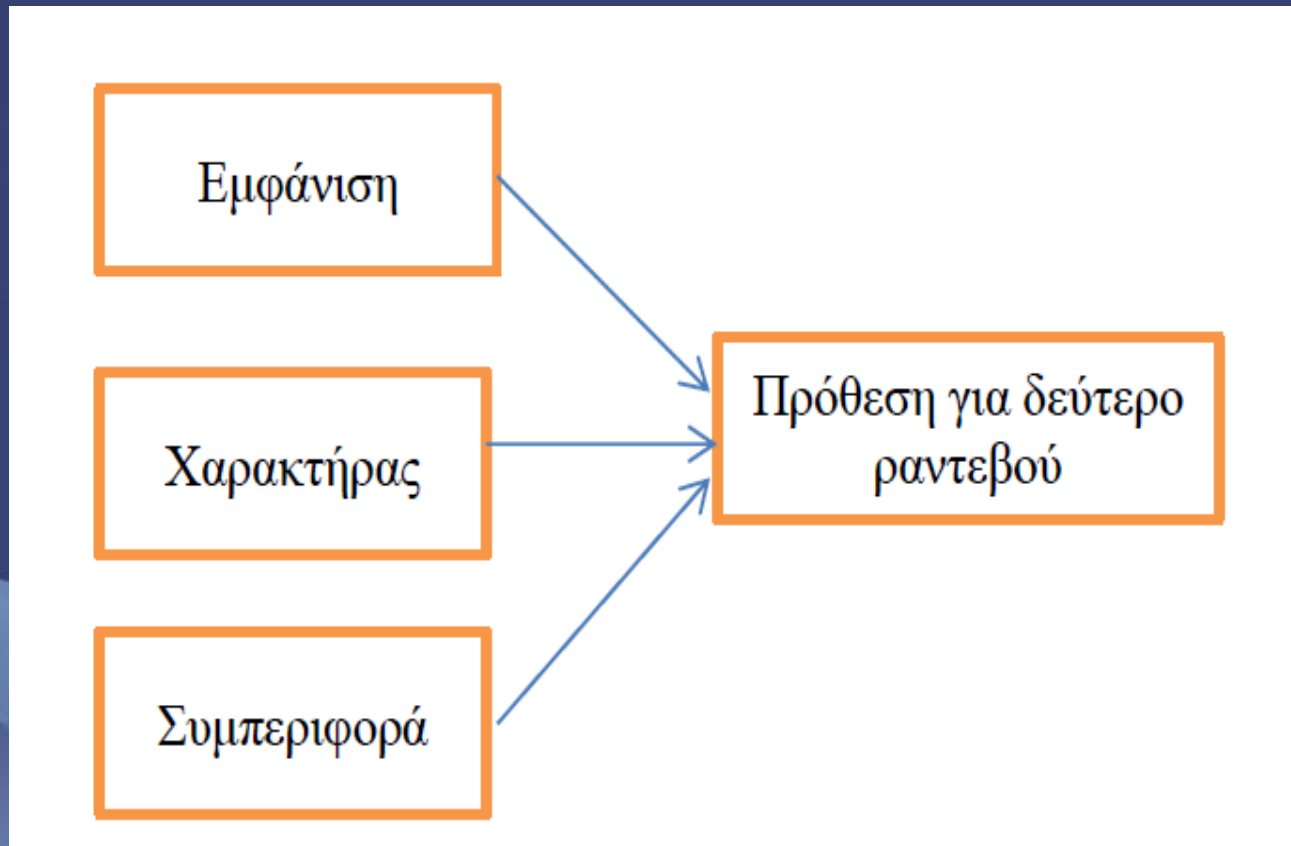
Εννοιολόγηση & Λειτουργικοποίηση

- ✓ Με **χρήση ποσοτικών μεθόδων** μπορούμε να εντοπίσουμε τις επιδράσεις τις μιας έννοιας στην άλλη.
- ✓ Με το ερωτηματολόγιο προσπαθούμε να μετρήσουμε και με τη **χρήση στατιστικών μοντέλων** που κάνουν χρήση των δεδομένων της εμπειρικής έρευνας, προσπαθούμε να επαληθεύσουμε εμπειρικά, **ποιες από τις σχέσεις που περιγράφει το αρχικό θεωρητικό μοντέλο υφίστανται και ποιες όχι.**

Εννοιολόγηση & Λειτουργικοποίηση

- ✓ Η **εννοιολόγηση** προσφέρει το πλεονέκτημα της **συγκεκριμενοποίησης των εννοιών** & της συναίνεσης των ερευνητών/-τριών σχετικά με το τι εννοούμε με κάθε έννοια, αλλά δεν είναι κατ' ανάγκη μοναδική.
- ✓ Αναπόφευκτα οι εννοιολογήσεις περιορίζουν την έννοια σε αυτό που το σύνολο των χαρακτηριστικών που ορίσαμε εννοούν. Άλλες πτυχές – χαρακτηριστικά των εννοιών που δεν έχουμε λάβει υπόψη, αναγκαστικά παραλείπονται.
- ✓ Να γίνεται **προσεκτική & πλήρης καταγραφή των χαρακτηριστικών** αυτών.
- ✓ Με τη **λειτουργικοποίηση** κατασκευάζουμε το **ερωτηματολόγιο** υιοθετώντας κατάλληλες κλίμακες μετρήσεις στάσεων που θα μετρούν τα χαρακτηριστικά της κάθε έννοιας και θα περιλαμβάνουν **κλειστές ερωτήσεις** και τις **προτεινόμενες απαντήσεις**.

Το παράδειγμα του δεύτερου ραντεβού

Μεταβλητές

- ✓ Ελκυστική **εμφάνιση** (ή απλά εμφάνιση): χρώμα μαλλιών, χρώμα ματιών, συμμετρικό πρόσωπο, ύψος, χαμόγελο, παρουσιαστικό, ντύσιμο.
- ✓ **Χαρακτήρας**: ευγενικός/-ή, πράος, ήρεμος/-η, ομιλητικός/-ή, συγκροτημένος/-η, με αυτοπεποίθηση.
- ✓ **Συμπεριφορά**: ήρθε στην ώρα του/της, φέρθηκε με ευγένεια, με καλούς τρόπους, ή ήταν νευρικός/ή, κλπ
- ✓ **Πρόθεση για δεύτερο ραντεβού**: θα ξανάβγαινα μαζί του/της, τον/την σκέφτομαι, θα μιλήσω στην καλύτερη/-ο φίλη/-ο μου γι αυτόν/-ήν, κλπ.

Τρόπος εργασίας

- ✓ Μπορεί να σκεφτούμε **διάφορους παράγοντες** ο/η καθένας/-μία μας.
- ✓ Μπορεί είτε να **διαφωνήσουμε** είτε να **αφαιρέσουμε** ή να **προσθέσουμε** **παράγοντες**.
- ✓ Όταν επιλέξουμε τους παράγοντες, τους ορίζουμε ως παράγοντες που **επηρεάζουν την πρόθεση** π.χ. για να βγούμε δεύτερο ραντεβού και θα μετρήσουμε πόσο μας επηρεάζουν.
- ✓ Προσδιορίζουμε τους παράγοντες:
 - Να ρωτήσουμε κάποιους ειδικούς στην ψυχολογία, ή στις σχέσεις των ζευγαριών
 - Να ρωτήσουμε απλούς ανθρώπους
 - Να προτείνουμε εμείς τους παράγοντες και μετά να τους δώσουμε σε ειδικούς ή στο κοινό για να τους αξιολογήσει
 - Να ανατρέξουμε στη βιβλιογραφία και να δούμε αν προτείνονται και ποιοι παράγοντες προτείνονται.

Τρόπος εργασίας

- ✓ Δίνουμε **ερωτηματολόγια** που κατασκευάσαμε σε ένα **δείγμα** που έχουν βγει ένα πρώτο ραντεβού και ίσως βγουν και ένα δεύτερο.
- ✓ Οι **απαντήσεις** θα έχουν **διακυμάνσεις**.
- ✓ Αυτό που ενδιαφέρει είναι ότι η θετική ή η αρνητική πρόθεση να βγουν ένα δεύτερο ραντεβού, με ποιες τιμές των άλλων εννοιών συνδέονται;
- ✓ Και **ποια ή ποιες μεταβλητές** βαραίνουν πιο πολύ στην πρόθεση, η εμφάνιση, η συμπεριφορά, ή ο χαρακτήρας του ατόμου με το οποίο βγήκαν το πρώτο ραντεβού;

Τρόπος εργασίας

- ✓ Καταγράφουμε τις απαντήσεις των ερωτηματολογίων σε κατάλληλο πρόγραμμα στον ηλεκτρονικό υπολογιστή και τις αναλύσουμε στατιστικά.
- ✓ Δημιουργούμε ένα μοντέλο που να μετρά και να ελέγχει τις επιδράσεις των ανεξάρτητων μεταβλητών στην εξαρτημένη μεταβλητή δλδ στην πρόθεση του ατόμου να βγει δεύτερο ραντεβού.

Εμφάνιση

	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
το άτομο που βγήκα ραντεβού έχει ωραία μαλλιά					
το άτομο που βγήκα ραντεβού έχει όμορφα μάτια					
το άτομο που βγήκα ραντεβού έχει συμμετρικό πρόσωπο					
το άτομο που βγήκα ραντεβού ήταν όμορφα ντυμένο					

Χαρακτήρας

	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
το άτομο που βγήκα ραντεβού είναι άνθρωπος ευγενικός					
το άτομο που βγήκα ραντεβού είναι άνθρωπος συγκροτημένος					
το άτομο που βγήκα ραντεβού έχει αυτοπεποίθηση					

Συμπεριφορά

	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
το άτομο που βγήκα ραντεβού ήρθε στην ώρα του					
το άτομο που βγήκα ραντεβού φέρθηκε με ευγένεια					
το άτομο που βγήκα ραντεβού έχει με καλούς τρόπους					
το άτομο που βγήκα ραντεβού είναι νευρικός					

Πρόθεση για δεύτερο ραντεβού

	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
θα ξανάβγαινα με το άτομο που βγήκα ραντεβού					
σκέφτομαι το άτομο που βγήκα ραντεβού					
θα μιλήσω στην καλύτερη/ο φίλη/ο μου για το άτομο που βγήκα ραντεβού					

Μέτρηση της ποιότητας υπηρεσιών SERVQUAL

- ✓ 12 ομάδες καταναλωτών με 8-12 άτομα ανά ομάδα.
- ✓ Ομοιογενείς κατά φύλο και ηλικία.
- ✓ Οι καταναλωτές μέσα σε κάθε ομάδα αναλάμβαναν να συζητήσουν υπό τον συντονισμό ενός/μιας εκ των ερευνητών/-τριών το τι σημαίνει και πώς ορίζεται η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών (εννοιολόγηση).
- ✓ Οι ομάδες αυτές ονομάζονται **ομάδες εστίασης** (focus groups)
- ✓ Οι 12 ομάδες χωρίστηκαν ανά 4 και αφορούσαν διαφορετικό τομέα: τράπεζες, ασφάλειες και προϊόντα-επιδιόρθωση.

Μέτρηση της ποιότητας υπηρεσιών SERVQUAL

- ✓ Οι ερευνητές/-τριες κατέγραψαν, βάσει των απαντήσεων των καταναλωτών, **δέκα διαστάσεις με 97 στοιχεία**.
- ✓ Μέσω δοκιμών σε διαφορετικές ομάδες καταναλωτών με **ποσοτική έρευνα** και δομημένα ερωτηματολόγια που περιείχαν αυτά τα 97 στοιχεία, δηλαδή **97 ερωτήσεις και προτάσεις προς απάντηση**, κατέληξαν **σε 22 στοιχεία** διαγράφοντας διάφορες ερωτήσεις και συμπυκνώνοντας κάποιες από τις αρχικές διαστάσεις σε νέες πυκνότερες και συνθετότερες.

Οι πέντε διαστάσεις του SERVQUAL

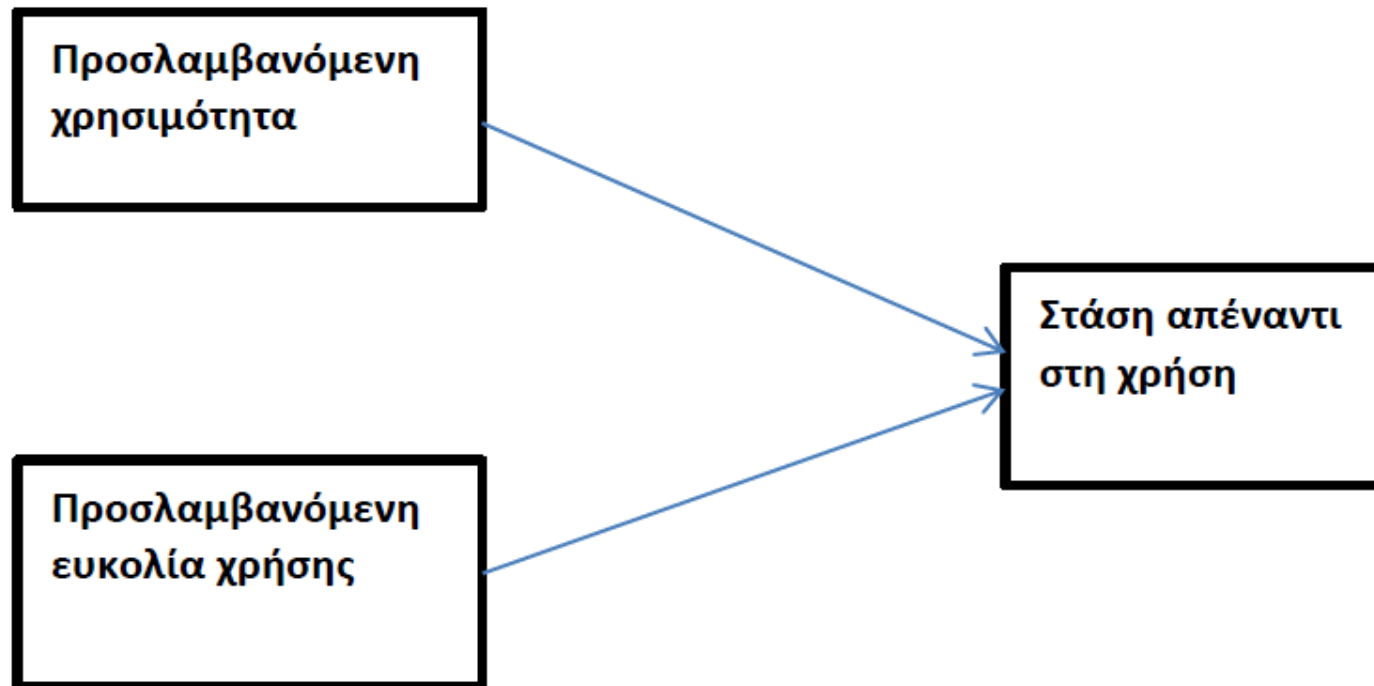
- ✓ **Υλικά στοιχεία – υποδομή:** εγκαταστάσεις, εξοπλισμός, εμφάνιση προσωπικού
- ✓ **Αξιοπιστία:** η ικανότητα να παρέχονται υπηρεσίες με ακρίβεια και στη ώρα τους
- ✓ **Ανταπόκριση:** η προθυμία ανταπόκρισης στις ανάγκες του/της καταναλωτή/-τριας
- ✓ **Ασφάλεια:** η ικανότητα του προσωπικού να εμπνέουν εμπιστοσύνη και σιγουριά στον/στην πελάτη/-ισσα
- ✓ **Ενσυναίσθηση:** κατά πόσο δίνεται ιδιαίτερη προσωπική φροντίδα στον/στην πελάτη/-ισσα

Μελέτη της υιοθέτησης της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

Τρεις έννοιες ως δομικές μεταβλητές:

- ✓ Προσλαμβανόμενη ευκολία χρήσης
- ✓ Προσλαμβανόμενη χρησιμότητα
- ✓ Στάση απέναντι στη χρήση

Το μοντέλο για την υιοθέτηση της Ηλ. Διακυβέρνησης

Προσλαμβανόμενη ευκολία χρήσης

1. Η χρήση ενός δικτυακού τόπου ηλεκτρονικής διακυβέρνησης είναι εύκολη.
2. Η αλληλεπίδρασή μου με δικτυακούς τόπους ηλεκτρονικής διακυβέρνησης είναι ξεκάθαρη και κατανοητή.
3. Βρίσκω ότι οι περισσότεροι δικτυακοί τόποι ηλεκτρονικής διακυβέρνησης είναι ευέλικτοι στην αλληλεπίδραση μαζί μου.
4. Είναι εύκολο για μένα να αποκτήσω τις δεξιότητες να χρησιμοποιώ ένα δικτυακό τόπο ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

Προσλαμβανόμενη χρησιμότητα

1. Η χρήση ενός δικτυακού τόπου ηλεκτρονικής διακυβέρνησης μου επιτρέπει να κάνω δουλειές σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή και εκτός ωραρίου λειτουργίας.
2. Ένας δικτυακός τόπος ηλεκτρονικής διακυβέρνησης μου δίνει τη δυνατότητα να κάνω τις δουλειές πιο γρήγορα.
3. Τα αποτελέσματα της χρήσης ενός δικτυακού τόπου ηλεκτρονικής διακυβέρνησης είναι εμφανή.
4. Η χρήση ενός δικτυακού τόπου ηλεκτρονικής διακυβέρνησης μπορεί να μειώσει έξοδα μετακίνησης.
5. Η χρήση ενός δικτυακού τόπου ηλεκτρονικής διακυβέρνησης μπορεί να μειώσει το χρόνο μετακινήσεων και αναμονής σε ουρές.

Στάση ως προς την υιοθέτηση

1. Μου αρέσει να χρησιμοποιώ δικτυακούς τόπους ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.
2. Είναι ευχαρίστηση για μένα να χρησιμοποιώ δικτυακούς τόπους ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.
3. Είναι επιθυμητό για μένα να μάθω να χρησιμοποιώ δικτυακούς τόπους ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

Επεξεργασία απαντήσεων

- ✓ Καταγράφονται στον υπολογιστή σε κατάλληλα προγράμματα **κωδικοποιημένες οι απαντήσεις** του δείγματος που απάντησαν στο τελικό ερωτηματολόγιο.
- ✓ Οι απαντήσεις αναλύονται με τρεις τρόπους: γίνεται **περιγραφική στατιστική** για τον καθένα, υπολογίζονται **συσχετίσεις** και πραγματοποιούνται **έλεγχοι για τις σχέσεις των μεταβλητών** μεταξύ τους.
- ✓ Ένα τρίτο στάδιο είναι ότι υπολογίζονται οι **επιδράσεις των ανεξάρτητων μεταβλητών στην ή στις εξαρτημένες μεταβλητές**.

Επεξεργασία απαντήσεων

- ✓ Στην περίπτωση που οι έννοιες έχουν συγκεκριμενοποιηθεί και συμμετέχουν ως ομάδες στοιχείων σε ένα ερωτηματολόγιο, με σκοπό να μετρηθούν και να υπολογιστούν στη συνέχεια οι επιδράσεις μεταξύ τους, ονομάζονται **δομικές μεταβλητές**.
- ✓
- ✓ Όταν πια έχουμε υπολογίσει τις επιδράσεις των δομικών μεταβλητών, είμαστε σε θέση να επιστρέψουμε στη θεωρία προτείνοντας **μια ερμηνεία** (όχι κατ' ανάγκη τη μοναδική ή την καλύτερη), για το πως **τα χαρακτηριστικά** που μελετάμε **επιδρούν το ένα στο άλλο**.

Μεταβλητές και τιμές

- Οι δομικές μεταβλητές είναι στην πραγματικότητα **ένα σύνολο επιμέρους χαρακτηριστικών** που υλοποιούνται ως στοιχεία σε ένα ερωτηματολόγιο. Είναι σύνολο από **ερωτήσεις ή προτάσεις** που μαζί έχουν συναφές νόημα και περιγράφουν πτυχές της ίδια δομικής μεταβλητής
- Κάθε μία δομική μεταβλητής **μετρά μια αντίστοιχη έννοια.**
- Οι έννοιες ως πακέτα ερωτήσεων σε ένα ερωτηματολόγιο είναι οι δομικές μεταβλητές.
- Για να φτάσουμε σ' αυτήν την ισοδυναμία έχουμε περάσει πρώτα από την εννοιολόγηση και μετά από τη λειτουργικοποίηση.

Μεταβλητές & τιμές

- Οι δομικές μεταβλητές κυρίως, αλλά και όλες οι μεταβλητές, χωρίζονται σε **ανεξάρτητες και εξαρτημένες**.
- Μια μεταβλητή μπορεί να είναι **ανεξάρτητη** επειδή **επηρεάζει κάποια ή κάποιες μεταβλητές** και μπορεί να είναι και **εξαρτημένη** επειδή **επηρεάζεται** από κάποια άλλη ή άλλες ανεξάρτητες. Ή μπορεί να είναι μόνο ανεξάρτητη ή μόνο εξαρτημένη.

Είδη ερευνών

- ✓ Έρευνα με δομημένο ερωτηματολόγιο
- ✓ Κλειστές ερωτήσεις
- ✓ Οι ερωτήσεις και τα στοιχεία αυτά θα πρέπει να ερωτηθούν *όλα* και με *συγκεκριμένη σειρά* και *μόνον αυτά*.
- ✓ Οι ποσοτικές έρευνες γίνονται σε *μεγάλα δείγματα ερωτώμενων* από τα οποία συλλέγονται *πρωτογενή δεδομένα* για τη μέτρηση στάσεων και προσανατολισμών.

Είδη ερευνών

- ✓ Τα δεδομένα αυτά αναλύονται στη συνέχεια με **στατιστικές τεχνικές** και **μεθόδους**.
- ✓ Τα ευρήματα συνήθως πινακοποιούνται και σχολιάζονται κυρίως με δύο στόχους, πρώτα να περιγραφούν και μετά να υπολογιστούν οι **συσχετίσεις** ή οι **επιδράσεις ανάμεσα στις μεταβλητές** που μετρήθηκαν με το ερωτηματολόγιο.
- ✓ Τα ευρήματα με δεδομένο ότι υπολογίστηκαν από πιθανοτικό, **αντιπροσωπευτικό** και **καλά σχεδιασμένο δείγμα**, είναι σε μεγάλο βαθμό **γενικεύσιμα**.

Μέθοδοι δειγματοληπτικών ερευνών

- *Διαδικτυακές δειγματοληπτικές έρευνες*
- Η υλοποίηση διαδικτυακών ερευνών γίνεται «ανεβάζοντας» σε μια ιστοσελίδα ένα ερωτηματολόγιο, που οι ερωτώμενοι/-ες καλούνται να συμπληρώσουν επιλέγοντας και τσεκάροντας με το ποντίκι τις απαντήσεις που επιλέγουν.

Κατασκευή online ερωτηματολογίου

- Survey Monkey
- Google forms
- <https://www.limesurvey.org>
- Qualtrics (www.qualtrics.com)
- Η κατασκευή του ερωτηματολογίου γίνεται με χρήση ειδικών κουμπιών επιλογής. Όταν η κατασκευή του ερωτηματολογίου ολοκληρωθεί, ένας **υπερσύνδεσμος (link)** μπορεί να αποσταλεί σε δείγμα ερωτώμενων.
- Τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια παρέχονται στον ερευνητή σε μορφή αξιοποιήσιμη από **Excel ή SPSS** κλπ και με την κατάλληλη κωδικοποίηση των τιμών των μεταβλητών.

Διαδικτυακές έρευνες

- Ποιες έρευνες γίνονται στο διαδίκτυο και ποιες όχι
- (Δεν είναι κατάλληλες για έρευνες στο ευρύ κοινό ενώ είναι για δείγματα ερωτώμενων με συγκεκριμένα και ειδικά ενδιαφέροντα).
- Ποσοστό απόκρισης
- **Μεροληψία** (Αν προσπαθήσουμε να προσαρμόσουμε τα ευρήματα τέτοιων ερευνών για να ανταποκρίνονται σαν ευρήματα στον ευρύ πληθυσμό, πιθανότητα θα έχουμε προβλήματα μεροληψίας)
- Έχει νόημα η στάθμιση; (η στάθμιση γίνεται με τα χαρακτηριστικά του πληθυσμού από τον οποίο παίρνουμε ένα δείγμα)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ζαφειρόπουλος, Κ. (2015). *Πως γίνεται μία επιστημονική εργασία; Επιστημονική έρευνα και συγγραφή εργασιών* (2η έκδοση). Αθήνα: Κριτική.

Σας ευχαριστώ πολύ